

INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE VOOR INCLUSIE

BELEIDSSAMENVATTING

Beleidscontext

De Europese beleidsdocumenten [Conclusies van de Raad over een Toegankelijke Informatiemaatschappij](#) en [een Digitale Agenda voor Europa](#) benadrukken de belangrijke rol van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in alle levensdomeinen, waaronder onderwijs, werkgelegenheid en culturele en sociale omgeving. Digitale geletterdheid moet worden beschouwd als een belangrijke competentie voor sociale inclusie op persoonlijk niveau en een belangrijke bijdrage tot vooruitgang naar 'een open, groene en concurrerende kennismaatschappij' op Europese schaal ([Raad van de Europese Unie](#), 2009, p. 6).

De Communicatie van 2013 van de Commissie over *Open het Onderwijs* stelt echter: *Het onderwijs in de EU houdt geen gelijke tred met de digitale maatschappij en de economie... Digitale technologie is volledig geïntegreerd in de manier waarop mensen met elkaar contact onderhouden, werken en handel drijven; toch wordt zij niet ten volle benut in de onderwijs- en opleidingsstelsels in Europa* ([Europese Commissie](#), 2013, p. 2).

De Communicatie suggereert ook: *Een ruimer gebruik van nieuwe technologie en open leermiddelen kan de toegang tot onderwijs verbreden en kan bovendien voor onderwijsinstellingen en lerenden, vooral die uit kwetsbare groepen, de kosten helpen drukken. Dit bevordert een rechtvaardige verdeling, maar er zijn duurzame investeringen in onderwijsinfrastructuur en in personele middelen voor nodig* ([Europese Commissie](#), 2013, p. 3).

De doelstelling van het verbreden van de toegang tot onderwijs via nieuwe technologie ligt op één lijn met het *Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap* van de Verenigde Naties dat het volgende erkent: *... het belang van toegankelijkheid tot de fysieke, sociale, economische en culturele omgeving, tot gezondheid en onderwijs en tot informatie en communicatie, om mensen met een beperking in staat te stellen volledig gebruik te kunnen maken van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden* ([Verenigde Naties](#), 2006, Inleiding, v).

Projectbevindingen

De bevindingen van het Informatie- en Communicatietechnologie voor Inclusie (ICT4I) project suggereert dat er uitdagingen zijn voor alle beleidsmakers en praktijkbeoefenaars om hun denken en vervolgens hun manier van werken aan te passen, om zo barrières op te ruimen en alle leerlingen in staat te stellen baat te hebben bij de onderwijskansen die ruim beschikbare, betaalbare en toegankelijke ICT kan bieden.

Het ICT4I-project heeft vijf **belangrijke beleidskwesties** geïdentificeerd die moeten worden aangepakt:

- **Overbruggen van de digitale kloof** om ervoor te zorgen dat alle leerlingen kunnen profiteren van ICT als instrument voor hun leren.
- Ervoor zorgen dat **ICT4I wordt gezien als een transsectoraal onderwerp** waaraan in alle relevante beleidsdomeinen aandacht moet worden besteed.
- Zorgen voor de beschikbaarheid van en deelname aan **diepgaande en geïntegreerde leerwegen voor lerarenopleiding op het gebied van ICT4I**, als een essentiële 'voorwaarde' voor elk ICT4I-initiatief.
- Ondersteunen van de **implementatie van ICT4I-gerelateerde onderzoeksuitkomsten** in de praktijk van de klas.
- Beschikbaar maken van **betekenisvolle gegevens** – zowel kwalitatief als kwantitatief – voor het monitoren en informeren van het beleid en de praktijk in ICT4I.

De algemene conclusies van het ICT4I-project identificeren **mogelijke hefboomen** waarnaar verder onderzoek moet worden gedaan om digitale exclusie te kunnen aanpakken:

1. **Publieke aanbesteding** van hardware, software en digitale leermaterialen voor ICT met toegankelijkheid als criterium (op nationaal, regionaal en organisatorisch niveau).
2. Een grootschalig **opleidingsprogramma voor alle stakeholders** binnen het ICT4I-ecosysteem, waaronder ouders, leraren, schoolleiders, ondersteunend ICT-personeel, webbeheerders en IT- en mediaprofessionals.
3. **Beleids- en actieplannen** voor ICT4I op schoolniveau die overeenstemmen met het nationaal beleid en effectief worden gemonitord ten behoeve van een bredere invoering van ICT4I.
4. **Ondersteuning van schoolleiders** bij het beter begrijpen van, en het ontwikkelen van een positieve houding en visie op ICT4I.

Tijdens het ICT4I-project kwam naar voren dat het succesvolle gebruik van ICT bij het ondersteunen van inclusief onderwijs positieve effecten heeft voor alle leerlingen. ICT4I vereist echter een nieuwe pedagogiek die gebaseerd is op ICT die alle leerlingen in staat stelt zelf beslissingen over hun leren te kunnen nemen en vervolgens deze beslissingen uit te voeren. Door een dergelijke nieuwe pedagogiek: 'kan iedereen, altijd, overal, met elk apparaat, met de hulp van iedereen leren' ([Europese Commissie](#), 2013, p. 3).

Aanbevelingen

Opkomende technologieën vormen echte uitdagingen, maar ook enorme mogelijkheden voor beleidsmakers voor het vergroten van toegang tot en deelname aan het onderwijs. Het ICT4I-project heeft vier belangrijke aanbevelingen geïdentificeerd.

Beleid inzake ICT voor inclusie moet voor het volgende zorgen:

1. *Alle leerlingen moeten in staat zijn om ICT effectief te gebruiken bij het leren in inclusieve settings.* Dit betekent dat:

- ICT wordt gebruikt als instrument voor het ondersteunen van de deelname van leerlingen met een beperking en specifieke onderwijsbehoeften in inclusieve settings door gepersonaliseerd leren;
- de ervaring van leerlingen met de beschikbaarheid van algemene en specifieke ICT op school, thuis en bij transitie naar andere onderwijssectoren naadloos verloopt, zonder hiaten of verschillen in niveaus van aanbod.

2. *Alle leraren moeten in staat zijn om ICT effectief te gebruiken om het leren in inclusieve settings te ondersteunen.* Dit betekent dat:

- barrières in de houding van leraren bij het gebruik van technologie en/of inclusief onderwijs worden erkend en aangepakt door een passende professionele opleiding;
- leraren effectief worden ondersteund bij hun algemene gebruik van ICT om het leren te ondersteunen en tevens bij het specifieke gebruik van ondersteunende technologie;
- leraren effectief worden ondersteund bij hun gebruik van ICT als instrument bij het gepersonaliseerd leren in inclusieve settings.

3. *Alle scholen zijn in staat om een effectieve en duurzame ICT4I-infrastructuur aan te leggen en te onderhouden.* Dit betekent dat:

- scholen toegang hebben tot een effectieve en duurzame ICT-infrastructuur;

- scholen en alle professionals die hierop werkzaam zijn, effectief van ICT gebruik kunnen maken om deelname van leerlingen met beperkingen en specifieke onderwijsbehoeften te verbeteren en hun leermogelijkheden te vergroten;
- schoolleiders in staat zijn om het gebruik van ICT ter ondersteuning van het leren in inclusieve settings te bevorderen.

4. De ICT4I-infrastructuur op nationaal en/of regionaal niveau is in staat om het werk van alle scholen en leraren werkzaam in inclusieve settings te ondersteunen.

Dit betekent dat:

- alle stakeholders ICT4I zien als een instrument om deelname te vergroten en de onderwijskansen voor alle leerlingen, inclusief degenen met een beperking en specifieke onderwijsbehoeften te verbeteren;
- er op nationaal niveau een transsectoraal beleid voor ICT4I wordt overeengekomen;
- er een effectieve infrastructuur is voor ICT4I in alle onderwijs-, thuis- en sociale settings;
- er een effectieve continue dialoog en raadpleging is waarbij alle stakeholders in het ICT4I-ecosysteem betrokken zijn;
- er steun is voor onderzoeks- en ontwikkelingsinitiatieven die zijn gebaseerd op benaderingen waarbij de gebruiker centraal staat en betrokken wordt en resulteren in nieuwe toegankelijke ICT-instrumenten die geschikt zijn voor alle leerlingen, inclusief degenen met een beperking en specifieke onderwijsbehoeften.

Meer informatie vindt u op de website van het ICT4I-project: <http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

NL

<http://www.european-agency.org/disclaimer>